

Kahvila Wilhelmiinan historiikki

Tunnetusti hyvä kahvipaikka 1978-2013

Sini Nisula

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2013
Liiketalouden koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

NISULA, SINI:
Kahvila Wilhelmiinan historiikki
Tunnetusti hyvä kahvipaikka 1978-2013

Opinnäytetyö 48 sivua, josta liitteitä 22 sivua
Huhtikuu 2013

Tämä opinnäytetyö sisältää Kahvila Wilhelmiinan historiikin. Tarkoituksena oli saada kirjoitettua kahvilan historian tärkeimmät tapahtumat sen 35-vuotisesta historiasta aina perustamisesta nykyaikaan. Lisäksi työhön haluttiin suurimmat muutokset ja tietoa kahvilan vanhasta ja nykyisestä arjesta. Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä, joka koostuu kahdesta osasta. Ensimmäisenä on teoreettinen osuus, joka sisältää tietoa historian tutkimisesta ja historiikin kirjoittamisesta, Suomen kahvilakulttuurista ja lopussa on menetelmäkuvaus historiikin kokoamisesta ja siihen liittyvää pohdintaa. Toiminnallisena osana on Kahvila Wilhelmiinan historiikki.

Teoreettisen osan lähteinä käytettiin kahviloita ja kahvilakulttuuria koskevia sekä historian tutkimista ja kirjoittamista käsitteleviä teoksia. Toiminnallinen osa eli historiikki koottiin haastatteluista ja lehtiartikkeleista sekä mainoksista ja sen tavoitteena oli kerätä kirjoitettuun muotoon kahvilan historia, joka oli tähän asti vain kahvilaan liittyvien henkilöiden muistissa.

Historiikki kertoo kahvilan historian perustamisesta nykyaikaan ja yleistä tietoa kahvilasta ja esimerkiksi sen tuotteista. Se on helppolukuinen, mutta kattava ja sisältää yksityiskohtaista tietoa monesta asiasta. Kahvilan historia, joka oli ollut tallessa vain harvojen ihmisten muistissa, saatiin talteen ja historiikkia olisi tarkoitus käyttää kahvilassa asiakkaiden luettavana tai mahdollisesti markkinoinnissa nettisivuilla.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Entrepreneurship

NISULA, SINI:
Chronicle of Café Wilhelmiina
A Cafe Known for Its Good Coffee from 1978 to 2013

Bachelor's thesis 48 pages, appendices 22 pages
April 2013

This thesis includes a chronicle of Café Wilhelmiina. The aim of this thesis was to write about the main facts in the history of the 35-year-old café all the way from the establishment till today. Writing about the biggest changes and the old and new life of the café was also one of the aims. This thesis is an empirical study consisting of two parts. The first part is theoretical and it includes information on history research and writing a chronicle, café culture of Finland and the methods used in this thesis. There are also some considerations of writing the thesis. The chronicle of Café Wilhelmiina is the empirical part.

The source of the theoretical part was the literature on café culture and the research and writing of history. The empirical part was accomplished by carrying out interviews and studying old newspaper articles and advertisements. The aim was to gather and write the history of the café, which all was only in the memories of the staff of the café.

The chronicle includes the history of the café from the first day till today. It also has general information on the café, for example on the products. It is easy to read but it has detailed information on many matters. The history, which was only in memories, is now in writing. The chronicle will be printed for the café so the customers will be able to read it or it might end up on the websites of the café, for marketing purposes.

Key words: chronicle, café

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	HISTORIASTA HISTORIIKIKSI	6
	2.1 Historiantutkimuksesta	6
	2.2 Historiikki	6
	2.3 Suunnitelma	7
	2.4 Lähteet	7
	2.4.1 Muistitieto	8
	2.4.2 Valokuvat	8
	2.4.3 Arkisto.....	9
	2.5 Kirjoittaminen.....	9
	2.6 Valmiin historiikin käyttö.....	10
3	KAHVILAKULTTUURI SUOMESSA.....	11
	3.1 Historia.....	11
	3.1.1 Alkutaival.....	12
	3.1.2 Kahviloiden kehitys	12
	3.2 Sodan vaikutukset	13
	3.3 Suuret vaikuttajat	14
	3.4 Mistä Suomen kahvilakulttuuri koostuu	16
	3.5 Hetki kahvilassa.....	17
	3.5.1 Laatu.....	17
	3.5.2 Palvelu.....	18
	3.5.3 Seura.....	18
	3.5.4 Käynnit.....	19
	3.5.5 Vaikutus	19
	3.5.6 Kiire.....	20
	3.5.7 Nautinto.....	20
4	KAHVILA WILHELMIINAN HISTORIIKIN LAATIMINEN	21
	4.1 Lehtiarkisto	21
	4.2 Haastattelut	21
	4.3 Historiikin sisältö.....	22
5	POHDINTA.....	24
	LÄHTEET.....	26
	LIITTEET	27

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni koostuu teoreettisesta ja toiminnallisesta osasta. Teoreettinen osuus käsittelee historian tutkimista ja historiikin tekemistä, sekä Suomen kahvilakulttuuria ja sisältää menetelmäkuvauksen historiikin tekemisestä. Toiminnallisena osana on kahvila Wilhelmiinan historiikki, jonka 35-vuotisen historian kokosin lähes kokonaan haastatteluiden perusteella. Kahvila on minulle tuttu työpaikkana ja kahvilana jo monen vuoden takaa, joten oli helppo keksiä aihe opinnäytetyölleni. Onneksi aihe oli vapaa eikä siitä ollut aikaisemmin kirjoitettu mitään, niin sain kunnian koota kahvilan mielenkiintoisen historian talteen.

Kahvilana Wilhelmiina on merkittävässä osassa Mäntän historiaa ja katukuvaa, sillä se on yksi Mäntän vanhimpia yrityksiä ja on säilynyt paikallaan, vaikka monet muut yritykset ovat ympäriltä kadonneet. Kahvila on olemassaolollaan ollut luomassa paikkakunnan kahvilakulttuuria ja on yhä vahva osa sitä. Tarkoitukseni oli koota historia talteen haastateltavien muistista niin, että tieto saataisiin kansien väliin ja talteen, jotta asiakkaat ja työntekijät saisivat jakaa tiedon keskenään. Halusin koota helppolukuisen, mutta tarkan kuvauksen historiasta ja kahvilaan liittyvistä asioista, jotta myös uudemmat asiakkaat voisivat tutustua kahvilan historiaan, ja että se jäisi myös heidän mieleensä. Työtä käytetään mahdollisesti myös kahvilan nettimainonnassa.

2 HISTORIASTA HISTORIIKIKSI

2.1 Historiantutkimuksesta

Renvallin (1983) mukaan käsitykset historiantutkimuksesta ovat hyvin erilaisia ja sitä voidaankin pitää sekä tieteenä, että taiteena. Historia ei ole yhtä tarkkaa tiedettä kuin esimerkiksi matematiikka, mutta sitä voidaan pitää niin sanottuna kokemustieteenä, joka pyrkii päättämään ja selvittämään jotain asioista. Yksi tieteen puoleen kallistava asia on yritys saada tiedot järjestelmälliseksi kokonaisuudeksi yleisiä näkökulmia hyödyntäen. Yleiskäsitteillä tapahtumille pyritään löytämään yhteys. (Renvall 1983, 11–12.)

Historian ihmisen toiminnasta säilyneet ja välittömästi havaittavat lähteet toimivat historian kokemuspohjana. Lähteitä tutkimalla luodaan kuva menneestä elämästä. Historian avulla voidaan tutkia ihmiskunnan menneisyyttä ajallisesti. Vaikka tapahtumat saadaan sijoitettua oikeaan aikaan, ei sitä voida vielä kutsua historiaksi ja ajoitus toimiikin vain apukeinona vaikka se on välttämätöntä tutkimuksessa. Tämä avulla voidaan selvittää asioiden geneettiset yhteydet eli asioiden synty- ja kehitysyhteydet. Synnyllä ja kehityksellä on oma geneettinen aikaperspektiivi, joka on historian tutkimuksessa todella keskeinen ja oleellinen asia. Koko historiantutkimuksen työ tähtää kokonaisuuksien selvittämiseen, ja kaikki pienet tapahtumat nähdäänkin osana suurempaa kokonaisuutta. Kiistaa aiheuttaa historian kuvailutapa eli pyrkiikö se individualisoimaan vai generalisoimaan ilmiöt. (Renvall 1983, 16, 18, 20.)

Vaikka historia on käytännössä todella tarpeellista, ei sitä pidetä hyötytieteenä. Renvallin (1983) mukaan hyötytieteiden arvo voidaan ilmoittaa määrinä, numeroina tai jopa rahana, mutta historian tuntemisen arvoa tuskin koskaan voidaan laskea numeroiksi tai rahamääräksi. (Renvall 1983, 369.) Silti historiaa tutkitaan eri tavoin jatkuvasti. Tässä opinnäytetyössä keskitytään historiikin kokoamiseen ja kirjoittamiseen.

2.2 Historiikki

Historiikkeja voi olla monenlaisia eikä siltä tarvitse vaatia yhtä suurta tarkkuutta kuin tieteellisissä tutkimuksissa. Historiikki voi olla esimerkiksi kronikan muodossa eli pieni

runomuotoinen esitys kylän historian tapahtumista. Pelkästään kirjallisuuteen perustuva kirjoitelma ei ole historiikki. Historiikki on monelta kannalta kuten aiheeltaan suppeampi kuin esimerkiksi paikallishistoria tai joku muu historiantutkimus. Tavoitteena on tehdä historiikin työnantajalle luotettava teos historiasta. Asioihin voidaan tuoda uusia näkökulmia historian tutkimuksessa, mutta pääasiassa historiikille ei aseteta tutkimuksellista erityistavoitetta. Historiikkia kootessa käytetään useita lähteitä ja sen laajuus voi vaihdella muutamasta sivusta kahteensataan sivuun. (Katajala 1990, 18–19.)

Wahlroosin (2000) mukaan kiinnostus oman yhteisön tai kotiseudun historiaan on kasvanut paljon verrattuna muutaman vuosikymmenen taakse. Tämän vuoksi nykyään tehdään yhä enemmän historiakirjoja esimerkiksi kotiseudusta, ja niiden avulla yhdistetään ihmisiä ja parannetaan paikkakunnan henkeä. Historiikin avulla saadaan tehtyä lyhyt esitys esimerkiksi paikkakunnan historiasta ja se kootaan käyttäen apuna historiallista kirjallisuutta, asiakirjoja sekä muistoja. (Wahlroos 2000, 9.)

2.3 Suunnitelma

Koska yleensä historiikin työ on suuri, on hyvä laatia suunnitelma sekä koko prosessille että kirjoittamiselle. Dispositio on alustava sisällysluettelo, joka on tarkka ja sisältää teokseen tulevat luvut. Tämän avulla on helppo aloittaa tiedonkeruu ja kirjoitus. Jo dispositiota suunnitellessa tulee tutustua lähdeaineistoon tarkasti. (Katajala 1990, 27, 30.)

Varsinainen lähdeaineisto kannattaa kuitenkin kerätä vasta disposition pohjalta, jottei tule kerättyä turhaa tietoa. Tietoa on kuitenkin parempi olla liikaa kuin liian vähän. Suunnitelmaa laatiessa päätetään, mitä historiikissa käsitellään ja mitkä aiheet jätetään pois. Katajala (1990) suosittelee tekstin jänteveyttä ja tämä tuo tekstiin selkeyttä ja parantaa luettavuutta. (Katajala 1990, 27, 30.)

2.4 Lähteet

Katajala (1990) painottaa, että jo suunniteltaessa historiikkia on hyvä hahmotella käytettävien lähteiden laajuus. Esimerkiksi kylähistoriikkia tehdessä tulee huomioida myös maisema, sillä sitä on muovannut sekä luonto, että alueen ihmiset. Kylän nimi ja alku-

perä saattavat olla peräisin sitä ympäröivästä maisemasta. Aineellisena lähteenä voi toimia esimerkiksi rakennus, mutta myös kieli ja tavat voivat olla lähteinä. Näitä kutsutaan henkiseksi lähteiksi. Niihin luetaan myös perinne ja muistitieto. (Katajala 1990, 22–23.)

2.4.1 Muistitieto

Muistitieto saadaan koottua haastattelemalla historiikin aihealueen olennaisia henkilöitä. Haastattelut tallennetaan nauhuriin ja kirjoitetaan tämän jälkeen puhtaaksi eli litteroidaan. Haastateltavista henkilöistä kannattaa tehdä lista ja sen perusteella tehdään lista kysymyksistä, jotka tullaan esittämään. Itse haastattelun tulisi tapahtua mahdollisimman rauhallisessa paikassa. Vuosiluvut saattavat olla haastatteluiden ongelma, sillä haastateltava voi muistaa tapahtuman tapahtuneen vuosia aikaisemmin tai myöhemmin, kuin se todellisuudessa on tapahtunut. Tällaiset vuosiluvut on hyvä tarkistaa muista lähteistä. Hyvämuistisesta haastateltavasta voi puolestaan olla suuri hyöty, sillä häneltä voidaan saada kallisarvoista tietoa, jota ei ole missään muualla mainittu. (Wahlroos 2000, 68–71.)

Muistitiedosta ja perinteistä saadaan tietoa aiheista, joita ei välttämättä ole tallennettu mihinkään aikaisemmin. Etenkin muistitiedolla lähdeaineistoon saadaan monipuolisuutta. Vaikkei muistitieto helpon muuntautumisen takia ole kirjoittajalle yhtä luotettava lähde kuin asiakirjat, on sillä merkittävä asema historiikin kokoamisessa. Vuosilukujen lisäksi asioiden järjestys saattaa ajan mittaan sekoittua, sillä ihmisillä on tapana muistella asioita aihepiirien eikä aikajärjestyksen mukaan. Vaikka muistitiedon keruussa on monia ongelmia, eivät ne liity olennaisimpiin asioihin. Historiikissa tärkeintä ei ole vuosiluvut ja nimet, vaan kuinka menneisyys käsitetään. (Katajala 1990, 41–46.)

2.4.2 Valokuvat

Valokuvat voivat toimia historiikissa sekä kuvituksena että lähteenä. Käyttämällä niitä kuvituksessa historiikkia saadaan elävöitettyä. Helpoin tapa kerätä kuvia on haastatteluiden yhteydessä. Haastateltavilta voidaan lainata kuvia ja niiden lähteet tulee merkitä historiikkiin kuvien yhteyteen. Kuvia voi saada myös arkistoista ja museoista. Jos kuvasta ei ole taustatietoja, ei sillä ole arvoa historiikin kuvituksena tai lähteenä. Siksi

onkin tärkeää tietää, milloin kuva on otettu ja mitä se sisältää ympäristöineen ja ihmisi-
neen. Jos kuvasta ei ole tietoja, voidaan sitä käyttää haastatteluissa. Haastateltava voi
tunnistaa kuvan tapahtumat tai se voi tuoda hänen mieleensä uusia muistoja. (Katajala
1990, 67–73.)

Wahlroosin (2000) mukaan historiikin kannalta parhaat kuvat esittävät arkielämää ja -
askareita sekä vanhoja ammatteja työtapoineen. Paras tapa saada hyviä kuvia on katsoa
kaikki henkilön omistamat kuvat ja valita niistä parhaat. (Wahlroos 2000, 62–63.)

2.4.3 Arkisto

Arkistoista voi löytää paljon merkittävää tietoa historiikkiin. Niihin on tallennettu pal-
jon tietoa asiakirjoista kuviin ja kaavoihin. Esimerkiksi yleisarkistoissa ja maakuntakir-
jastoissa on tallennettuna Suomen seurakuntien kirkonkirjojen tiedot. Nykyisin on käy-
tössä myös väestörekisteri. Perukirjoista ja maarekistereistä voi saada oleellista tietoa
historiikkiin. (Wahlroos 2000, 55–57.)

Jos kirjoitetaan historiikki kylälle tai suvulle, voidaan asioida kuntien tai kaupunkien
arkistoissa. Arkistoista löytyvillä piirroksilla, esimerkiksi vanhojen rakennusten piirroksilla
tai kartoilla, voidaan myös kuvittaa historiikkia ja niillä saadaan elävöitettyä sitä.
Joidenkin piirrosten, kuten karttojen, käytöstä saatetaan periä pieni korvaus, mutta
summa ei ole kovin suuri eikä nosta esimerkiksi painatuskustannuksia huomattavasti.
(Katajala 1990, 76–80.)

2.5 Kirjoittaminen

Katajalan (1990) mukaan kirjoittamista aloitettaessa on hyvä tutustua aineistoon ja teh-
dä muistiinpanoja, jotta lähteen pääasiat tulevat mieleen helposti ja saadaan hahmotettua
kokonaisuus. Tässä vaiheessa tulee merkitä tarkasti muistiinpanojen lähteet. Aineiston
keräämisen jälkeen voidaan aloittaa kirjoittaminen ja ennen tätä muistiinpanot kannattaa
jäsenellä, jotta kirjoittaminen sujuisi mahdollisimman hyvin. (Katajala 1990, 33–34,
37.)

Katajala (1990) näkee tärkeänä tekstin elävöittämisen. Tämä saadaan aikaiseksi käyttämällä esimerkiksi kuvia tai suoria lainauksia vanhoista lähteistä tai haastatteluista. Työ on hyvä myös laittaa sivuun kuukauden tai kahden ajaksi ja katsoa sitä sen jälkeen uudestaan. Tuolloin kirjoittaja huomaa itse kirjoitus- ja tyylivirheet. (Katajala 1990, 38–39.)

Wahlroos (2000) painottaa, että on hyvä tutustua aikaisemmin tehtyihin historiikkeihin ja niiden sisältöön ja ulkomuotoon ja poimia niistä parhaimmat ja selkeimmät ominaisuudet omaan työhön. Mukaan teokseen tulee ottaa koko aika alusta loppuun ja teosta ei tulisi päättää menneeseen aikaan vaan tähän päivään. (Wahlroos 2000, 81.)

2.6 Valmiin historiikin käyttö

Katajala (1990) kehottaa hyödyntämään historiikin julkisuusarvon hyvin tarkkaan. Se on hyvää promootiota kohteelleen ja yksi keino saada se näkyville on järjestää julkistamistilaisuus, jonne kutsutaan paikallislehtien edustajat. Tämä toimii esimerkiksi urheiluseuroille tai kylille. Yhdistykset voivat käyttää historiikka virallisena lahjana vieraille tai esimerkiksi alueen uusille asukkaille. Myös kirjoittaminen avartaa mieltä ja se saattaa kehittää ja opettaa historiikin tekijöitä. Historian tutkimisella saatetaan saada uusia näkökulmia kehityksen ja tämän päivän ymmärtämiseen. (Katajala 1990, 156–157.)

Jos historiikista tehdään kirja, on sitä tärkeä markkinoida. Yhdistykselle tehtyä historiikka voidaan mainostaa jäsenille jo ennen julkistamista ja ennakkovaraukset voidaan kerätä listaksi. Tiettyä seutua koskevasta teoksesta voidaan jakaa mainoksia. (Wahlroos 2000, 119.) Opinnäytetyönä tehdyt historiikit julkaistaan opinnäytetöille tarkoitettulla nettisivustolla, Theseuksessa, mutta jotkut niistä päätyvät painettavaksi.

3 KAHVILAKULTTUURI SUOMESSA

”Kahvilalla on ollut monia tehtäviä eri paikoissa ja eri aikoina. Se on voinut olla kulman kiireinen espressobaari, johon piipahdetaan hengähtämään ostosten lomassa, kristallikimalteinen kahvisalonki marmoripöytineen ja upottavine, viipyilyyn houkuttelevine plyysisohvineen tai odotusta huokuva arkinen asemakahvila. Aina se on kuitenkin palvelut ihmisten tarvetta istua toistensa seurassa, nauttia kupillinen virkistävää juomaa ja osallistua ikivanhaan sosiaaliseen rituaaliin.” (Balk & Kärkkäinen 2000, 9.)

Vaikka kahvi saapui maahamme myöhään muuhun Eurooppaan verrattuna, kuuluu Suomi kahvinjuonnin kärkimaihin. Juoman piti aluksi olla vain hienoimmille säädyille, mutta lopulta siitä tuli juoma koko kansalle. Kahvilakulttuuri on yhä heikompaa kuin muualla, vaikka kahvia kulutetaan paljon. Kasvu kansan kahvilakäytien määrässä on silti tasaista. (Jaatinen 2006, 9, 113.)

3.1 Historia

Kahvin historia maailmalla on pitkä, mutta Suomen kahvilakulttuuri on vielä melko nuori. Ensimmäisenä Euroopan kahvilakaupungeista kahvila avattiin Lontooseen vuonna 1652. Seuraajina olivat Wien vuonna 1683 ja Pariisi vuonna 1671. Ruotsin ensimmäinen kahvila avattiin 1690, ja sitä kautta kahvilakulttuuri rantautui myös Suomeen, jonka silloisessa pääkaupungissa Turussa avattiin myös Suomen ensimmäinen kahvila noin 1700-luvun puolivälissä. (Jaatinen 2006, 18, 20, 22, 24.)

1720-luvulla ensimmäiset kahvipavut tuotiin Suomeen kun Tukholmaan ne saapuivat jo vuonna 1685. Turussa toimi monta kahvilaa jo 1700-luvun lopussa. (Ojala 1999, 21.) Kahviloita kutsuttiin aluksi nimellä kaffehus, ja vasta vuonna 1861 Sakari Yrjö-Koskinen keksi sanan kahvila (Jaatinen 2006, 24).

3.1.1 Alkutaival

Kun kahvi saapui maahamme, oli se vielä hyvin harvaanasuttua eikä Suomessa ollut muun Euroopan kaltaisia keskuksia kuin muutama. Myöskään väestölle kahviloissa istuminen ei ollut soveliasta. Tämä hankaloitti kahvilatoiminnan kehitystä. Kahvia ei siis aluksi nautittu kahviloissa vaan se nousi suosioon toista kautta. Kuten itse kahvilakulttuurin, myös kahvin suosion kehitys oli hidasta, sillä sitä nautittiin ylemmissäkin säädyissä vain sunnuntaisin. Vuonna 1876 kahvin kilohinta oli 3 markkaa ja 10 penniä. Vuosara (2004) kertoo taitavan ammattimiehen päiväpalkan olleen tätä pienempi. (Vuosara 2004, 15–16.)

Ojalan (1999) mukaan kahvia kului aluksi vain säätyläiskodeissa. Lisäksi se nähtiin naisten juomana. 1880-luvulla kahvista tuli arkijuoma ja kansa korvasi sillä jopa yhden päivän aterioista. (Ojala 1999, 21.)

3.1.2 Kahviloiden kehitys

Kun sveitsiläiset sokerileipurit muuttivat 1600-luvun lopulla Venetsiaan, syntyivät ensimmäiset kahvilat, joissa sai sekä kahvia että leivonnaisia. Kyseiset leipurit toivat nämä yritykset myös Pohjoismaihin ja heihin ja heidän tuotteisiinsa liitettiin korkea laatu. (Jaatinen 2006, 26.) Ojalan (1999) mukaan Suomen ensimmäiset kondiittoriliikkeet perustettiin Turkuun, Helsinkiin ja Porvooseen ja niiden takana oli sveitsiläinen Catanin suku, jolla oli merkittävin asema sveitsiläisen leipuritaidon tuonnissa Suomeen (Ojala 1999, 21). Kun leivokset kehittyivät, tarvittiin niille omat näytteillepano- ja säilytystilat. Suomessa ensimmäiset jäähdetyt vitriinit olivatkin Primulan kahvilassa. Leivokset muuttuivat ajan mukana ja 1910-luvulla niille alettiin keksiä kansainvälisiä nimiä. Elanto toi Suomeen ensimmäiset donitsit, jotka olivat suosittuja lasten keskuudessa. (Jaatinen 2006, 28.)

Sodan jälkeen sokerileipurit eivät saaneet valmistaa leivoksia myytäväksi, koska elintarviketilanne oli niin tiukka. Emännät kuitenkin löysivät keinon kiertää kiellon ja toimittivat omat raaka-aineet leipureille maksaen vaivanpalkasta ostamalla leivokset. Kun

maata sodan jälkeen jälleenrakennettiin, leivonnaisista tuli koko kansan herkkuja ja niitä hallinnut ylellisen elämän maine heikkeni. Ei ole ihme, että Valion maito- ja jäätelöbaarit olivat herkuttelupaikkoja 1930- 1970-luvuilla, sillä suomalaiset ovat jo kauan olleet kahvin lisäksi myös maidon ja jäätelön kulutuksen kärkimaita. (Jaatinen 2006, 28.)

1900-luvun alkupuolella kahvilat jaettiin kolmeen luokkaan. Ensimmäisen luokan kahvilalla oli lupa olla auki kello 1.00 asti. Toisen luokan kahvila sai olla auki 00.00 asti ja kolmannen luokan kahvila 22.00 asti. Kahvilat erosivat myös sisustukseltaan toisistaan. Ensimmäisen luokan kahvilat olivat laadukkaampia kuin muut ja niissä oli siistimpi sisustus ja niitä esimerkiksi viilennettiin koneellisesti jäällä. Kankaiset kahvinsuodattimet tulivat kahviloihin 1930-luvulla. (Jaatinen 2006, 64.)

Jaatisen (2006) mukaan kahvilan henkilökunnasta oltiin tarkkoja ja työntekijöiden tuli olla puhdasmaineisia ja terveys oli todella tärkeää. He eivät saaneet kantaa tartuntavaaraa aiheuttavia tauteja. Jaatisen (2006) teoksessa on 1950-luvulta peräisin olevat ohjeet tarjoilijoille. Niissä oli esiliinan koosta lähtien kirjoitettu tarkkaan, minkälainen asu tarjoilijalla tulee olla ja kuinka hänen tulee liikkua. Myös hyvät tavat olivat tärkeitä ja yksi tekijä menestyksessä. Asiakkaat antoivat juomarahaa, jos palvelu oli hyvää. (Jaatinen 2006, 64.)

Noin kaksisataa vuotta kahvilat liitettiin miesten paikoiksi ja kaikkien tuntemilla miehillä oli omat tunnetut suosikkikahvilat. Suomi erosi tässäkin asiassa muista maista ja tämä ajatusmalli ei toiminut täällä kauaa. Silti sukupuolien kahvilaköyhtäytyminen eroaa toisistaan. Miehet voivat istua kahvilassa hiljaa yksin tai porukassa. Usein he lukevat lehteä tai katselevat ikkunasta ulos. Jaatisen (2006) mukaan naisilta tämä olisi outoa ja he käyttäytyvät päinvastoin, keskustellen toistensa kanssa. Hänen mukaansa myös seuraelämän muoto muuttui, kun kahvilat avasivat ovensa naisille. (Jaatinen 2006, 66.)

3.2 Sodan vaikutukset

Koska kaikki Suomen kahvi tuodaan muualta, näkyy maailmankaupan heilahtelut siinä helposti. Vuosi 1939 oli kahville vaikein vuosi, sillä uhka maailmansodasta vähensi kahvi saatavuutta. Jaatisen (2006) mukaan Suomeen oli saapunut kahvilasti ennen sodan alkua ja tällä kahvimäärällä maamme joutui pärjäämään monta vuotta. Tämä kahvipula

vaikutti myös kymmenien kahvipaahtimoiden toimintaan ja moni niistä joutui lopettamaan toimintansa. Nykyään paahtimoita on jäljellä kuusi. (Jaatinen 2006, 32, 35.)

Pulan aikana kahvin myyntiä säännösteltiin ja markkinoille tuotiin kahvinkorvike. Korvike sisälsi aidon kahvin lisäksi muita aineita, esimerkiksi viljaa tai voikukanjuurta. Vaikka säännöstelyn mukaan jokainen sai ostaa vain muutaman kahvipaketin vuodessa, loppuivat varastot kokonaan vuonna 1943. (Jaatinen 2006, 53.) Kahvivarastojen loppuessa vaikeiden vuosien aikana valmistettiin kahvinkorviketta, joka ei enää sisältänyt ollenkaan kahvia. Jo vuosia ennen sodan syttymistä markkinoilla oli myynnissä myös sikuria, jota käytettiin kahvin lisukkeena. (Vuosara 2004, 16.)

Sodat vaikuttivat Suomen tuontiin ja niiden aikana kahvin tuontia ei ollut ollenkaan. Noina aikoina maahamme jopa salakuljetettiin kahvia, joka myytiin suurella hinnalla. Kun sota loppui, saatiin ensimmäinen virallinen kahvilasti Suomeen vuonna 1946. Brasiiliasta saapui laiva lastinaan 8200 tonnia kahvia. Tuo lasti oli hyvin tärkeä, ja sen saapumista seurattiin lehdissä ja radiossa. Vuosaran (2004) mukaan lastin saapuminen oli suuri uutinen ja ihmisten mielenkiinto kuvaa kahvin tärkeyttä Suomen kansalle. (Vuosara 2004, 16–17.)

3.3 Suuret vaikuttajat

Jotta kahvilakulttuuri on voinut muodostua Suomeen, on tarvittu monenlaisia toimijoita kahvialalla. Yksi heistä oli 1870-luvulla Suomeen tullut Gustav Paulig, joka perusti siirtomaatavarakaupan, eli liikkeen, jossa myytiin tuontiherkkuja. Yhtenä näistä oli kahvi, jota tuohon aikaan myytiin raakoina papuina. Paulig kokeili kahvin paahtoa ja myi tätä raakojen papujen lisäksi ja 1900-luvun aikoihin paahtettujen papujen suosio alkoi kasvaa. Tämä oli myös kahviloiden nousuaikaa, joten Paulig osti Nissenin kahvilaketjun. (Jaatinen 2006, 33.)

Nissenin kahvilaketju sai alkunsa, kun tanskalainen Julius Nissen avasi kahvikaupan Helsinkiin 1906. Nissen yhdisti liikkeessään sekä kahvilan että kahvikaupan ja hänelle laatu oli kaikki kaikessa. Hän osti vain korkealaatuisia kahvipapuja. Hän kuitenkin velkaantui Pauligille ja vuonna 1909 kolme kahvilaa siirtyi Pauligin haltuun. Nissenin kahvilaketjuun kuului myös The English Tea Room, jossa tarjottiin pääasiassa teetä.

Silti tässä paikassa tarjottiin jo 1950-luvulla espressoa ja se onkin luultavasti ensimmäisiä paikkoja, jossa tuota kahvia myytiin. Vuonna 1945 Paulig muutti kaikki Nissenit kahviloiksi ja kahvikauppatoiminta lopetettiin. (Jaatinen 2006, 33.)

Vuonna 1852 Fredrik Edward Ekberg avasi leipämyymälän Helsingissä. Hän oli valmistunut leipurimestariksi ja hänen myymälässään myytiin esimerkiksi Suomen ensimmäisiä berliininmunkkeja. Kun suosio kasvoi, avasi Ekberg liikkeen, jossa oli kahvikammari ja johon myymälä muutti. Uusi kahvila, jota kutsuttiin Kuopaksi, sijaitsi katu-tason alapuolella ja siitä muodostui suosikkipaikka virkamiehille ja etenkin ylioppilaille, joille saatettiin myöntää luottoa. Ekberg avasi vuonna 1873 Helsingin tyylikkäämän kahvilan, jonka nimi oli Cafe Parisien. Jaatisen (2006) mukaan kahvilaa voi kutsua tuon ajan hienoimmaksi kahvilaksi Helsingissä, sillä siitä on useita mainintoja kirjoissa ja muistelmateoksissa. Toiminta ei kuitenkaan kannattanut ja se suljettiin seitsemän vuoden toiminnan jälkeen. Ekberg kuoli 1891 ja hänen leskensä johti yritystä vuoteen 1895. Hänen kahviloistaan ei ikinä muodostunut ketjua, mutta Jaatisen (2006) mukaan se on vaikuttanut muissa kahviloissa, sillä niiden perustajat ovat hakeneet työkonemusta Ekbergin kahvilasta ennen oman kahvilan perustamista. (Jaatinen 2006, 35.)

Kuten Ekberg, myös Karl Fazer avasi kahvilansa Helsingissä. Avajaisvuosi oli 1891. Hänen mentyään naimisiin, tuli hänen vaimostaan Bertasta vahva vaikuttaja Fazerin menestykseen. Hänen kauttaan yritys sai ulkomailta reseptejä ja mainosideoita. Kahden muuton jälkeen kahvila siirtyi nykyiseen rakennukseen vuonna 1930. Jaatisen (2006) mukaan kahvila tunnetaan kupolikatostaan ja funkkistyyllisestä seinämaalauksestaan. Fazer lanseerasi Suomeen kinuskin, jota käytettiin kermakakuissa. Lisäksi alusta asti kahvilasta on saatu tummaa perunaleivosta. Yksi suosituimmista tuotteista nykyään on sachertorttu. Sekä Ekbergin että Fazerin kahviloiden näyteikkunat ovat tunnettuja näyttävyydestään. (Jaatinen 2006, 37.)

Samaan aikaan Ekbergin ja Fazerin kanssa Helsingissä toimi Pekka Väyrysen vuonna 1908 perustama Primula, joka oli kahvila- ja leipomoketju. Primula erosi Elannon kahviloiden tapaan muista kahviloista, sillä ne olivat raittiuskahviloita. Yhdessä Primulan kahvilassa oli 1920-luvulla oma huone naisille tyylikkääne tapetteineen ja pianonsoittajineen. Koska raittius oli työväenliikkeen ihanne, ei Elannon kahviloissa tarjottu alkoholia. Yhtenä syynä olivat myös rauhallisemmat asiakkaat. Näiden ansiosta kahvilaan oli

jokaisen helpompi uskaltautua. Kahvilat erosivat niin sanottujen parempien piirien kahviloista ja kahviläkäynnit tulivat osaksi työläispiirien elämää. (Jaatinen 2006, 38.)

3.4 Mistä Suomen kahvilakulttuuri koostuu

Suomalaiset ovat kärkisijoilla maailmalla kahvin kulutuksessa. Raakakahvia kuluu vuodessa 12 kiloa per asukas (Jaatinen 2006, 48). Vuosaran (2004) mukaan jokainen suomalainen juokin kahvia vuodessa 160 litraa eli noin 4-5 kupillista päivässä. (Vuosara 2004, 23.) Paikkoja, joista kahvia saa, on monenlaisia ja ne kaikki ovat osa Suomen kahvilakulttuuria. Yksi näistä on linja-autoasemien kahvilat. Ennen näiden perustamista linja-autot pysähtyivät mahdollisten kahviloiden lähetyville. Joillakin yrittäjillä oli kusmien kanssa sopimus, että he antavat aikatauluneuvontaa ja toimittavat paketteja. Kuljettajat ja matkustajat alkoivat kuitenkin vaatia tiloja, joissa olisi linja-autoliikenteen toimipiste. 1920-luvulla suunniteltiin asemia, joissa olisi kahvilat, mutta ajatus kahviloista hylättiin, kun ajateltiin niiden toimivan paikkoina, joissa joutilaat asiakkaat häiritsisivät liikennettä. Esimerkiksi Tampereen linja-autoasema avattiin vuonna 1929, eikä sen tiloissa ollut kahvilaa. Ajatukset kuitenkin muuttuivat ja asemille ilmestyi kahviloita, joissa asiakkaat olivat satunnaisia matkustajia. (Jaatinen 2006, 72.)

Myös junaliikenne on osa kahvilakulttuuria. Rautatieliikenne toimi noin 50 vuotta ilman tarjoilua, kunnes vuonna 1911 junat saivat ensimmäiset ravintolavaunut. Ennen tätä juna-asemilla oli kahviloita, joissa matkustajat viettivät aikaa, kun höyryvetureihin varattiin halkoja ja vettä. Kahvilat toimivat itsepalveluperiaatteella, sillä pöytiin tarjoilua ei voitu toteuttaa. Jaatisen (2006) mukaan näitä asemakahviloita voidaan pitää Suomen ensimmäisinä pikaruokapaikkoina. Koska sekä juna-asemilla että linja-autoasemilla kahviloita pitivät erilaiset yrittäjät, saivat ne usein moitteita laadustaan. Juna-asemien kahvilat alkoivat muodostaa ketjun 1930-luvulla ja monien omistajien jälkeen ne päätyivät Avecralle. Nämä kyseiset kahvilat palvelevat matkustavia asiakkaita, joten niillä tulee olla laajat aukioloajat. (Jaatinen 2006, 73.)

Jaatisen (2006) mukaan torikahviloissa on vahva kansanomaisuus. Se on vastakohta kahvilassa juodulle ylelliselle kahville. Kahvi tarjoillaan kertakäyttömukeista ja sen lisäksi voi saada munkin tai lihapiirakan. Kahvila-alue koostuu teltasta ja ulkopöydistä.

Näitä kahviloita edelsivät kahvitusvaunut, joita hevoset vetivät ja niitä oli paikoissa, joihin väki kokoontui, esimerkiksi rakennustyömaille. (Jaatinen 2006, 75.)

Kuten vanhat kahvitusvaunut, myös sotilaskodin henkilökunta vie tarjoilun sinne, missä asiakkaat, eli varusmiehet ovat. Suosituimpana myyntinä ovat kahvi ja munkki. Sotilaskotien henkilökunta pukeutuu nykyäänkin vihreään, joka on jääkärien väri. Jääkärit kun toivat idean Suomeen oltuaan Saksassa kouluttautumassa. Suomen ensimmäinen sotilaskoti on perustettu Helsinkiin jo vuonna 1918. Nykyään niitä on noin 60. Yhdessä päivässä kaikissa sotilaskodeissa myydään yhteensä yli 22 000 kahvikupillista, mikä kertoo niiden merkittävydestä kahvilakulttuurissa. Toiminta perustuu jäsenten vapaaehtoisuuteen, joten hinnat pystytään pitämään alhaalla ja kahvikupin hinta on jokaisessa sotilaskodissa sama. (Jaatinen 2006, 77–78.)

Osana kahvilakulttuuria ovat myös kahvilaketjut, joita pelkkään kahvilatoimintaan keskittyneenä maassamme on vielä vähän. Yksi näistä on Robert's Coffee, jolla on noin 20 toimipaikkaa ja joka on maamme suurin coffee shop -ketju. Kahvilasta voi siis ostaa talossa paahdettua kahvia. Myös samanlainen ruotsalainen ketju Wayne's coffee toimii Suomessa. (Jaatinen 2006, 79.)

Nettikahvilat tulivat Suomeen 1990-luvun lopulla. Niissä ihmiset saivat ostaa kahvia ja nettiaikaa sekä viettää aikaa yhdessä tai yksin. Helsingin Meteorin oli yksi Suomen ensimmäisistä nettikahviloista. Kaikki yrittäjät eivät välttämättä ole halunneet tietokoneita kahviloihinsa, mutta he tarjoavat asiakkailleen ilmaisen langattoman verkkoyhteyden. (Jaatinen 2006, 110.)

3.5 Hetki kahvilassa

3.5.1 Laatu

Nostalgisella sisustuksella yrittäjä saa kahvilansa näyttämään laadukkaalta. Tällaiseen tyyliin kuuluvat pehmeät sohvot ja iäkkäät valaisimet. Jaatisen (2006) mukaan näillä elementeillä saadaan niin sanotusti aika pysähtymään ja se saattaa saada asiakkaan ren-

toutumaan. Laadukkaassa kahvilassa on myös lehtiä asiakkaiden luettavaksi. Tämä vanha tapa on peräisin Pariisin ja Wienin kahvisalongeista. (Jaatinen 2006, 62.)

Jaatinen (2006) näkee kahvilan tärkeimpänä sisustuksen osana ikkunan. Isona osana kahvilassa käyntiä on ihmisten tarkkailu ja siksi ikkunapöydät täyttyvät aina ensin. Sama pätee terasseihin. (Jaatinen 2006, 62.)

3.5.2 Palvelu

Tarjoilu on iso osa kahvilan palveluita, mutta suuri valikoima tekee hävikkiä ja hinnat ovat suuremmat. Jaatisen (2006) mukaan palvelu voidaan kuitenkin nostaa tarjonnan edelle. Hyvällä palvelulla voidaan saada aikaiseksi elämys, esimerkiksi tarjoilemalla pöytään. (Jaatinen 2006, 63.)

Tapa tarjoilla vesilasi kahvikupin kera on peräisin ajalta, jolloin suodatinpusseja ei ollut ja vettä laitettiin kahviin sitä selventääkseen. Tänä päivänä tämä tapa on osa hyvää palvelua. Myös hemmottelu kuuluu hyvän kahvilan palveluun. Suomalaisille se on iso asia, koska kansa on tottunut jonottamaan itsepalvelutiskillä. (Jaatinen 2006, 63.)

3.5.3 Seura

Iso osa kahvilaa on ihmisten kanssakäynti. Jaatisen (2006) useissa kahviloissa kokoontuu oma porukkansa, joka keskustelee poliittisista asioista. Tämä tapa on peräisin Neuvostoliitosta, josta kahvilat hävisivät, kun puoluejohto huomasi niissä harjoitettavan väärää sosiaalisuutta. Vaikka kahvilaan voidaan mennä yksin tai seurueessa, on suomalaisten keskuudessa kirjoittamaton sääntö, jonka mukaan puhuminen tulee jättää mahdollisimman vähälle, jos joudutaan istumaan tuntemattoman kanssa samaan pöytään. (Jaatinen 2006, 68.)

Vuosaran (2004) mukaan kahvilassa käynnillä on muukin tarve kuin kahvin juonti. Varsinkin tutussa kahvilassa tavataan tuttuja ja jokaisesta kahvilasta löytyy se yksinäinen asiakas, joka kahvikupin äärellä tarkkailee ympäristöään ja sen tapahtumia ihmisineen. Vaikka hän on yksin, on hän silti osa kahvilan tapahtumia ja tuntee sen osallisuuden

myös itse. Tämä tarjoaa yksinäisellekin asiakkaalle tunteen yhteisöön kuulumisesta. Ja koska kahvila on julkinen tila, johon kaikki voivat mennä, voisi sitä Vuosaran mukaan nimittää julkiseksi olohuoneeksi. (Vuosara 2004, 72–73.)

3.5.4 Käynnit

Kahvilakäynneillä on myös eroja. On käyntejä, joilla ei ole sen kummempaa tarkoitusta. Kahvit nautitaan kantakahvilassa. On myös satunnaisia kahvilla käyntejä esimerkiksi linja-auto- ja juna-aseilla, jolloin aika uutta kyytiä odotellessa saataisiin kulumaan. Yksi tapa käydä kahvilla, on arkipäiväinen mutta tarkoituksellinen. Tähän vierailuun sisältyy jonkun ihmisen tai ryhmän tapaaminen säännöllisesti kahvin äärellä. (Jaatinen 2006, 69.)

Harvinaisin kahvilakäynneistä on esimerkiksi lomamatkalle suunniteltu vierailu kuuluisassa kahvilassa. Tällöin käynnillä on tarkoitus ja se on erityislaatuinen. Tällainen käynti saattaa kasvattaa vierailijan egoa ja luoda tunteen, jossa kävijä on osa suurta kaupunkia. (Jaatinen 2006, 69.)

3.5.5 Vaikutus

Kahvilassa käynnillä on myös piristävä vaikutus. Jaatisen (2006) mukaan huono päivä saattaa pelastua hyvässä kahvilassa vierailun jälkeen. Kahvilla on myös palkitseva vaikutus ja se nautitaan usein suorituksen jälkeen, esimerkiksi töiden tai museokäynnin päätteeksi. Sairaalan kanttiinissa vierailu voi vähentää potilaan ahdistusta, ja käynti tavaratalon kahvilassa tarjoaa lepotauon asiakkaille ja satunnaisille kävijöille. (Jaatinen 2006, 74, 95, 102, 104.)

Kahvila on myös vahva ympäristö taiteelle ja siksi sitä on käytetty niin elokuvissa kuin tv-sarjoissa, joiden kahviloista on tullut kuuluisia. Lisäksi kahvilat ovat kirjailijoiden ja toimittajien suosimia niin sanottuja työhuoneita. (Jaatinen 2006, 74, 95, 102, 104.)

3.5.6 Kiire

Kahviloissa käy usein kiireisiä ihmisiä, joten kahvia myydään myös mukaan. Mukaan tarjoiltavassa kahvimukissa on kansi, joka estää läiskymisen ja kahvi voidaan juoda myös kävellessä. Kahvia on myyty kiireisille ihmisille jo pitkään, sillä jo kauan ennen mukaan myytävää kahvia toimivat kahvinlähettämöt, jotka toivat kahvin ihmisille ja yrityksille, joilla ei ollut kahvinkeittomahdollisuutta. (Jaatinen 2006, 110–111.)

Vuosara (2004) näkee kahvin juonnin arkipäiväistyneen ja hänen mielestään kahvin mukaan myynti on siitä paras osoitus (Vuosara 2004, 23).

3.5.7 Nautinto

Suomalaisille kahvilla käynti on enemmänkin istumista, toisin kuin englanninkielisissä valtioissa puhutaan kahvin yhteydessä nautinnosta. Jaatinen (2006) arvelee teoksessaan tämän johtuvan ehkä siitä, että tuolloin ollaan pois työnteosta ja istumisella siihen viitataan syyllistävästi. Tämä voi johtua myös suomalaisiin juurtuneesta säästeliäisyydestä. Kansa ei ole kovin innokas maksamaan palveluista ja todella usein lehdissä on artikkeleita kahvikupin hinnoista eri paikoissa. (Jaatinen 2006, 113–114.)

4 KAHVILA WILHELMIINAN HISTORIIKIN LAATIMINEN

Opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö ja siinä on kaksi osaa. Ensimmäinen osuus on teoreettinen ja toinen toiminnallinen. Teoreettisen osan kokoamiseen on käytetty avuksi historian tutkimiseen ja tallentamiseen liittyviä teoksia sekä Suomen kahvilakulttuuria käsitteleviä teoksia. Toiminnalliseksi osaksi on koottu Kahvila Wilhelmiinan historiikki. Sen kirjoittamisen lähteinä käytettiin KMV -lehden arkistoa ja haastatteluita.

4.1 Lehtiarkisto

Työ aloitettiin käymällä läpi KMV -lehden arkisto. Oletettiin, että sieltä saataisiin tärkeää tietoa artikkeleista ja mainoksia, joita voitaisiin hyödyntää teoksessa. Kahvilan historiaan sijoittuvat vuodet 1978- 2005 olivat painettuna isoiksi kirjoiksi ja jokainen vuosi tuli katsoa lävitse. Vuodesta 2006 eteenpäin lehdet olivat sähköisessä arkistossa. Oleellisin tieto löytyi kuitenkin kirjoista.

Apuna arkistossa toimi opiskelijakaveri, joka myös tarvitsi tietoa näiltä vuosilta omaan työhönsä. Työn määrä oli suuri, mutta kokoon saatiin muutama artikkeli ja mainoksia, joita pystyttiin hyödyntämään työssä. Artikkeleissa oli tietoa mm. sukupolvenvaihdoksesta ja mainoksista työhön saatiin sekä kuvia että hyödyllistä tietoa, esimerkiksi molempien kahviloiden avajaispäivämäärät. Lehdistä saatu teksti- ja kuvamateriaali olivat täsmällistä ja korvaamatonta tietoa. Etenkin kahvilan ensimmäisistä vuosista saatiin paljon materiaalia sekä työhön että haastatteluihin.

4.2 Haastattelut

Alussa kartoitettiin, ketkä ovat suuri osa kahvilan historiaa ja ketä tultaisiin haastattelemaan. Koululta saatiin lainaksi nauhoitusväline, johon tallennettiin jokainen haastattelu. Heti haastatteluiden jälkeen tiedot kirjoitettiin puhtaiksi talteen tietokoneelle. Näitä lukemalla saatiin lisää haastattelumateriaalia ja asioista, joista oli vähän tietoa, tehtiin

muistiinpanoja ja kysymyksiä. Haastatteluihin otettiin mukaan myös mieleen nousseita ajatuksia, joista oli apua haastatteluiden aikana.

Koska tiedot historiasta olivat henkilökohtaisesti todella vähäiset, päätettiin aloittaa haastattelemisen kahvilan perustajasta. Ensimmäisen haastattelun aikana saatiin suuri määrä uutta tietoa varsinkin kahvilan alkuajasta. Tästä voitiin tehdä lisää kysymyksiä, joita käytettiin sekä perustajan toisessa haastattelussa että muiden haastateltavien tapamisissa.

Perustajan lisäksi haastateltiin nykyistä omistajaa, pitkäaikaista työntekijää sekä pitkäaikaista kanta-asiakasta, jolla on työkokemusta sekä vanhassa että nykyisessä kahvilassa. Nykyistä omistajaa haastattelemalla saatiin tietoa sukupolvenvaihdoksesta sekä sen tuomista muutoksista niin kahvilassa itsessään kuin sen liiketoiminnassakin. Tieto kahvilan nykyisestä ja menneestä elämästä saatiin kahta kahvilassa työskennellyttä henkilöä haastattelemalla. Jokaisella haastateltavalla oli erilaista ja eri asioita koskevaa tietoa, josta muodostui selvä kokonaiskuva kahvilan historiasta arkipäivineen ja muutoksineen. Haastatteluista saatu tieto oli niin tiivistä, että jokainen haastattelu kesti noin puoli tuntia. Kysymykset kirjoitettiin valmiiksi ja tarvittaessa niitä keksittiin lisää haastatteluiden aikana esimerkiksi, jos saatiin uutta tietoa, jota ei aikaisemmin ollut mainittu missään.

4.3 Historiikin sisältö

Kahvila Wilhelmiinan historiikki kirjoitettiin aikajärjestyksessä ja lopussa on tietoa sen toiminnasta ja tuotteista sekä kappale, joka kertoo kahvilan perustajasta. Opinnäytetyön liite sisältää kahvilan historian tärkeitä tapahtumia aina perustamisesta sukupolvenvaihdokseen ja suurimpiin muutoksiin. Historiikki on koottu haastatteluiden ja lehtiartikkelien ja mainosten perusteella.

Historiikissa on kuusitoista lukua, joista ensimmäisenä on lukijalle kirjoitetut alkusanat, jotka johdattavat lukijan tutkimaan työtä. Toinen luku kertoo ajasta ennen perustamista ja itse perustamisesta. Tekstin lisäksi asiaa havainnollistaa avajaisista otettu lehtikuva vuodelta 1978. Seuraavissa kahdessa luvussa kerrotaan kahvilan sijainnista ja ainutlaatuisuudesta. Viides ja kuudes luku kertovat toisen kahvilan avaamisesta ja kahden kahvilan samanaikaisesta toiminnasta.

Historiikkiin haluttiin ottaa mukaan merkittäviä tapahtumia vuosien varrelta ja seitsemäs luku kertoo terassin hankkimisen vaikeudesta. Kahdeksanteen lukuun kirjoitettiin nykyisestä poikkeavasta entisajan kahvilaelämästä. Seuraavat kaksi lukua käsittelevät 1990-luvun vaikeaa aikaa sekä sitä seurannutta sukupolvenvaihdosta. Toiseen lukuun on liitetty lehtiartikkeli, jossa nykyistä omistajaa on haastateltu liittyen sukupolvenvaihdokseen.

Yhdennessätoista luvussa käsitellään kahvilan suurimpia muutoksia eli markkojen muuttumista euroiksi ja kahvilan savuttomuutta. Kolmastoista luku käsittelee kahvilassa toiminutta hotellin vastaanottoa ja tuotteista kerrotaan neljännessätoista luvussa. Mainostus on ollut aina tärkeää ja kahvilassa hieman toisista poikkeavaa, joten viidestoista luku käsittelee tätä aihetta. Kuudestoista luku on omistettu kahvilan perustajalle ja hänen työlleen. Viimeisessä luvussa käsitellään kahvilan nykypäivää ja tulevaisuutta.

Kahvila Wilhelmiinan historiikki antaa yleiskuvan kahvilan historiasta. Osa asioista on kirjoitettu yksityiskohtaisesti, osasta on kerrottu vähemmän. Kuvituksena on käytetty lehtikuvia ja mainoksia, sillä pienetkin mainokset antavat paljon tietoa ja jokainen mainos liittyy sitä edeltävään tai seuraavaan tekstiin. Historian lisäksi oli tärkeää myös antaa kahvilasta ja sen arjesta tietoa. Ilman tätä historiikki olisi voinut jäädä pelkäksi pintaraapaisuksi ja lukija ei välttämättä olisi saanut kunnollista kuvaa kahvilasta tai sen arjesta. Historiikkia tullaan luultavasti käyttämään kahvilan asiakkaita varten tai markkinoinnissa nettisivuilla, joten ulkoasu ei välttämättä ole vielä lopullinen.

5 POHDINTA

Kun opinnäytetyö tuli minulle ajankohtaiseksi, tiesin heti, mistä sen tekisin. Olin jo soittanut kahvilan omistajalle ja varmistanut, ettei aiheesta ollut vielä tehty opinnäytetyötä. Halusin tehdä työn kyseisestä aiheesta, koska työni kautta kahvila oli minulle tuttu ja mielenkiintoinen aihe. Opinnäytetyöni tarkoitus oli koota talteen Kahvila Wilhelmiinan 35-vuotinen historia. Halusin tehdä työstäni lämminhenkisen teoksen, joka herättää muistoja ja antaa myös uutta tietoa. Tarkoitukseni oli koota teos sekä kahvilan henkilökunnalle että sen asiakkaille ja luultavasti se painetaan kahvilaan kaikkien luettavaksi.

Sain toteuttaa työn vapaasti haluamallani tavalla. Tästä oli todella paljon hyötyä teosta koottaessa ja tunsinkin päässeeni toteuttamaan itseäni. Oli kannustavaa kuulla, että haastatteluillani ja ajatuksillani palautin muistoja haastateltavien mieleen ja sain tästä lisää materiaalia. Lisäksi sain kuulla luoneeni uusia ajatuksia menneistä tapahtumista ja asioista. Kannustuksena toimi myös työn tilaajien innostus ja mielenkiinto työtäni kohtaan.

Työ teostani varten on ollut välillä raskasta, mutta todella mielenkiintoista. Vaikka itselläni on runsaasti työkokemusta kyseisessä kahvilassa, oli tietoni siitä vain pintaraapaisu. Jo ensimmäisen haastattelun jälkeen ymmärsin, että kahvilan historia on paljon laajempi ja mielenkiintoisempi kuin osasin ikinä kuvitella. Keräsin tarkasti tiedon talteen ja sain luotua uutta tietoa yhdistämällä artikkelien ja haastatteluiden tietoja.

Vaikka lehden arkiston tutkiminen tuntui hankalalta ja raskaalta, oli se vaivan arvoista. Sain sieltä uutta tietoa ja materiaalia teostani varten. Vaikka selaajia oli kaksi, oli urakka suuri ja arkistossa vietettiin kymmeniä tunteja. Saamaani tietoa pystyin hyödyntämään haastatteluissa ja artikkeleiden pohjalta oli helpompi keksiä kysymyksiä ja asioita haastatteluihin. Arkistosta löytämiä mainoksia pystyin hyödyntämään historiikin kuvituksena, sillä niitä oli paljon erilaisia ja monista aiheista. Historiikissa ne on sijoitettu niihin liittyvien tekstien läheisyyteen.

Historiikin kirjoittaminen on ollut todella mielenkiintoista ja vaivan arvoista. Lähes kaikki tieto on ollut minulle uutta ja juuri tämän takia haastattelut olivat yksi mielenkiintoisimmista asioista. Jokaisessa haastattelussa tuli ilmi minulle uusia asioita ja ta-

pahtumia ja niiden perusteella oli helppo tuottaa tekstiä ja kysymyksiä uusia haastatte-
luita varten. Vaikeuksia minulle tuotti valokuvien vähyys. Olin nähnyt kahvilasta van-
hoja kuvia ja niitä kerrottiin olevan, mutta loppujen lopuksi en saanut yhtään valokuvaa.
Olisi ollut kiva kuvittaa historiikki kuvilla, mutta lopulta päätin tehdä kuvituksen lehti-
kuvilla ja mainoksilla, joista oli suuri hyöty, esillä pieninkin mainos kertoi jotain histo-
riasta.

Toinen vaikea asia oli ensimmäisen haastattelun tekeminen. En tiennyt mitään kahvilan
alkuhistoriasta ja kysymyksiä oli vaikea miettiä, mutta haastattelun aikana niitä muo-
dostui esiin tulleiden asioiden pohjalta. Historia oli melko selkeä ja haastateltavat eivät
juuri olleet kertoneet liikaa asioita, joten historia oli helppo jäsenellä ja kirjoittaa tal-
teen.

LÄHTEET

Balk, E. & Kärkkäinen, T. 2000. Kadonnutta kahvilaa etsimässä. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Jaatinen, S. 2006. Kahvilan pöydässä. 1. painos. Jyväskylä: Multikustannus Oy.

Katajala, K. 1990. Historiikinkirjoittajan opas. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Ojala, J. 1999. Niinikankaan kulmalta Cafe Eloseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Renvall, P. 1983. Nykyajan historiantutkimus. 2. painos. Juva: WSOY.

Vuosara, P. 2004. Kantapöydässä. Tampere: Domus-Offset Oy.

Wahlroos, L. 2000. Opas historiikirjan tekijälle. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.

LIITTEET

Liite

1.

TUNNETUSTI HYVÄ

KAHVIPAikka

1978 - 2013

LAADUKASTA KAHVIA JO 35 VUOTTA

SISÄLLYS

ALKUSANAT	3
ENSIASKELEET	4
SIJAINTI	5
UNIIKKI PUTIIKKI	6
UUSIA TUULIA	7
KAHDEN KAHVILAN ARKEA	8
TAISTO TERASSISTA	9
ENTISAJAN KAHVILAEELÄMÄÄ	10
1990-LUVUN HAASTEITA	11
SUKUPOLVEN VAIHDOS	12
SUURIMMAT MUUTOKSET	14
PULLANTUOKSUINEN VASTAANOTTO	16
TUOTTEET	17
MAINOSTUS	19
KAHVILAN SYDÄN	21
WILIS NYKYÄÄN JA TULEVAISUUDESSA	22

ALKUSANAT

KOSKA KAHVILA WILHELMIINAN HISTORIA ON OSA MYÖS MINUN HISTORIAANI, HALUSIN TUTKIA SITÄ JA SAADA SEN TALTEEN. KERÄSIN SEN MIELENKIINTOISEN TIEDON, JOKA OLI TALLESSA VAIN HARVOJEN ENTISTEN JA NYKYISTEN TYÖNTEKIJÖIDEN MUISTISSA. SUURIN OSA KUVISTA ON ETSITYY KMV -LEHDEN ARKISTOSTA JA OSA ON WILHELMIINAN OMASTA AARREAITASTA.

TEIN TÄMÄN TYÖN, JOTTA MYÖS TE VOISITTE TUTUSTUA SIIHEN JA TIETÄISITTE, MINKÄLAINEN ON YHDEN MÄNTÄN VANHIMMAN YRITYKSEN HISTORIA, JA MIKÄ ON SAANUT SEN SELVIÄMÄÄN KAIKKIEN NÄIDEN VUOSIEN YLI TÄHÄN PÄIVÄÄN. MONI TEISTÄ ON TUTUSTUNUT KAHVILASSA JA MUODOSTANUT SIELLÄ PITKIÄ YSTÄVYYSSUHTEITA. JOTKUT OVAT JOPA ALOITTANEET YHTEISEN ELÄMÄN SEN KAUTTA. LAPSET JA LAPSEN LAPSET ON OPETETTU PIENESTÄ ASTI KÄYTTÄMÄÄN JUURI WILHELMIINAN PALVELUITA.

TOIVON, ETTÄ HISTORIIKKI HERÄTTÄÄ TEIDÄN MIELEENNE VANHOJA KUVIA JA PULLANTUOKSUISIA MUISTOJA MENNEILTÄ VUOSILTA. TOIVON MYÖS, ETTÄ OPITTE TÄMÄN TYÖN KAUTTA JOTAIN UUTTA MÄNTÄN SUOSIKKIKAHVILAN MENNEISYYDESTÄ. TOIVOTAN TEILLE KAHVINTUOKSUISIA JA -MAKUISIA LUKUHETKIÄ!

SINI NISULA

ENSIASKELEET

KAHVILA WILHELMIINAN HISTORIA ALKAA VUODESTA 1978. TERTTU OLI JUURI PERHEINEEN MUUTTANUT MÄNTTÄÄN, KUN HÄNEN ÄITINSÄ HUOMASI LEHDESSÄ ILMOITUKSEN LIIKETOIMILOISTA JA EHDOTTI, ETTÄ TERTTU JA HÄNEN SISKONSA RAILI IDÄNHEIMO PERUSTAISIVAT KAHVILAN, JOTTA MOLEMMILLE OLISI TÖITÄ JATKOSSA. SISKOKSET RYHTYIVÄT TUUMASTA TOIMEEN JA KAHVILA AVASI OVENSÄ 26. HUHTIKUUTA, TERTUN NIMIPÄIVÄNÄ.

Wilhelmiinat avasivat

Mänttäläiset ovat saaneet kauan toivomansa kahvilan. Entinen Mokka-Meja jatkaa nyt Raili Idänheimon ja Terttu Vakkilan omistamana Wilhelmiinana. Kahvilan pitäjien periaatteena on tarjolla viihtyisää kahvihetki vartuneemmalle väelle. Olutta ei Wilhelmiinassa toistaiseksi tarjolla. Wilhelmiinan omistaja-sisaruksat hoitavat kahvilaa kahdestaan. Kesän ajaksi otetaan apulainen.

KMV-LEHTI 28.4.1978

SIJAINTI

KAHVILA SIJAITSI TUOLLOIN VALTATIEEN VARRELLA, AIVAN KESKELLÄ MÄNTTÄÄ, MOKKAMAJAKSI KUTSUTUSSA TILASSA, JOKA ON NYKYÄÄN JO HISTORIAA. TERTTU VAKKILAN MUKAAN KAHVILAN PERUSTAMINEN OLI ISO PROSESSI JA MONESTA ASIASTA JOUDUTTIIN KÄYMÄÄN PAPERISOTAA. YRITYKSEN PERUSTAMISTA VARTEN JOUDUTTIIN OTTAMAAN LAINAA, SILLÄ NYKYISEN KALTAISTA STARTTIRAHAA EI OLLUT VIELÄ OLEMASSA.

KMV -LEHTI

KAHVILAN SIJAINTI OLI TUOLLOIN HYVÄ, SILLÄ AIVAN SEN VIERESSÄ OLI LINJA-AUTOPYSÄKKI, JOSTA IHMISET TULIVAT KAHVILAAN ODOTTAMAAN KYTYIÄÄN JA KULUTTA MAAN AIKAA KAHVIA JA MUITA TARJOTTAVIA NAUTTIEN.

KMV -LEHTI 4.6.1996

UNIIKKI PUTIIKKI

KOSKA KAHVILA ITSESSÄÄN OLI JO HARVINAISUUS, TULI MYÖS NIMESTÄ ERILAINEN. NIMI WILHELMIINA VALITTIIN SISKOSTEN ISOÄIDIN MUKAAN, JA SE EROTTUIKIN EDUKSEEN, SILLÄ TUOHON AIKAAN KAIKKI TÄMÄN KALTAISET PAIKAT OLIVAT BAAREJA JA KAHVILA ILMAN ALKOHOLITARJOILUA OLI HYVIN UNIIKKI.

KAHVILA EROSI MYÖS SISUSTUKSELTAAN MUISTA. JO AVA- JAISKUTSUSSA KMV -LEHDESSÄ 25. HUHTIKUUTA KERROTTIIN KAHVILAN OLEVAN ROMANTTINEN, VIIHTYISÄ JA HYVÄN VANHAN AJAN TYYLIIN SISUSTETTU. MOKKAMAJASSA SIJAINNUT KAHVILA OLI HYVIN PIENI, MUTTA KODINOMAINEN JA KAUNIS JA SILLÄ OLI AIVAN OMA TYYLINSÄ. LATTIALLA OLI RÄSYMATTOJA JA SALI OLI SISUSTETTU VANHOILLA TAVAROILLA. PÖYTINÄ OLI VANHOJA PIRTINPÖYTIÄ, JOILLA OLI ERILAISIA LIINOJA. NÄMÄ KAIKKI PIENET ASIAT YHDESSÄ MUODOSTIVAT KAHVILALLE PERSOONALLISEN ULKOMUODON.

KMV -LEHTI

UUSIA TUULIA

KUN OSUUSPANKIN RAKENNUS VALMISTUI, AVATTIIN SINNE UUSI WILHELMIINA 3. MARRASKUUTA 1982. TILOISSA ONKIN OLLUT SAMAT VUOKRALAISET TÄSTÄ ASTI. KAHVILASSA KAIKKI KALUSTUKSESTA TARJOILUUN OLI UUTTA. UUSIKSI TUOTTEIKSI TULIVAT JÄÄTELÖANNOKSET JA PIRTELÖT. VANHAN WILHELMIINAN ASIAKKAISTA OPISKELIJAT SIIRTYIVÄT UUDEN KAHVILAN KÄVIJÖIKSI, SILLÄ TÄMÄ SIIJAITSI LÄHEMPÄNÄ KOULUJA JA LYHYILLÄ VÄLITUNNEILLA SINNE KERKESI KÄYMÄÄN HELPOMMIN. UUTEEN KAHVILAAN MUODOSTUI AIKA PIAN OMA ASIAKASKUNTA. KAHTA KAHVILAA PYÖRITTÄESSÄ TERTTU JA RAILI TEKIVÄT VUOROVIIKON TÖITÄ KUMMASSAKIN KAHVILASSA. TERTTU KERTOIKIN UUDESSA KAHVILASSA TYÖSKENTELYN OLLEEN HAASTEELLISTA, SILLÄ HÄN IKÄVÖI VANHAAN KAHVILAAN JA KAIKKI, MAISEMA MUKAAN LUKIEN, OLI UUTTA JA OUTOA.

Keskiviikkona 3.11.-82 klo 9
avataan uusi viihtyisä

Kahvila
Wilhelmiina

Mäntän keskustassa Seppälänpuistotie 8
(OP:n talossa)

Tervetuloa uuteen kahvilaamme nauttimaan hyvää kahvia,
herkullisia jäätelöannoksia ja pirtelöitä.

Avajaispäivänä klo 9-17
kahvi ja pulla 2,50

KAHVILA
Wilhelmiina
Mänttä

KMV-LEHTI

KAHDEN KAHVILAN ARKEA

ÄLUKSI EI OLLUT SUUNNITELMISSA JATKAA ENSIMMÄISEN KAHVILAN TOIMINTAA UUDEN AUETTUA, MUTTA KOSKA OLOSUHTEET SEN SALLIVAT, PÄÄTETTIIN MYÖS VANHAN WILHELMIINAN ANTAA PYÖRIÄ ENNALLAAN.

VAIKKA UUSI KAHVILA AVATTIIN, KÄVI MYÖS ALKUPERÄISSESSÄ KAHVILASSA NORMAALISTI ASIAKKAITA. TÄMÄ JOHTUNEE VARMASTI SEN HYVÄSTÄ SIJAINNISTA TIEN VARRELLA LINJA-AUTOPYSÄKIN VIERESSÄ. VANHAN KAHVILAN RAKENNUKSEEN KOHDISTUI KUITENKIN PURKU-UHKA, JOTEN SISKOKSET PÄÄTTIVÄT LOPETTAA TOISEN KAHVILAN TOIMINNAN. KAHTA KAHVILAA PIDETTIIN NOIN VUOSI, KUNNES TULI AIKA SULKEA ENSIMMÄINEN WILHELMIINA.

TUOLLOIN LOPUTKIN VANHAT JA TUTUT ASIAKKAAT SIIRTYIVÄT KÄYTTÄMÄÄN TOISEN WILHELMIINAN PALVELUITA. TÄHÄN VAIKUTTI VARMASTI SE, ETTÄ HE OLIVAT TOTTUNEET KÄYTTÄMÄÄN WILHELMIINAN TARJOAMIA PALVELUITA JA MATKA VANHASTA UUTEEN KAHVILAAN EI OLLUT HIRVEÄN PITKÄ.

TAISTO TERASSISTA

YKSI UUDEN KAHVILAN HAASTE, JOKA TERTULLE ON PARHAITEN JÄÄNYT MIELEEN, ON TERASSIN HANKKIMINEN. TUOHON AIKAAN EI KELLÄÄN SAANUT OLLA ULKOPÖYTIÄ JA NIIDEN SAAMISEKSI TERTTU KÄVI KOVAN TAISTON. KOSKA WILHELMIINAN IKKUNOIDEN EDESSÄ OLI JO VALMIIKSI PIENI KATOS, AJATTELI TERTTU, ETTÄ SIIHEN VOISI SAADA MUKAVAN ULKOTARJOILUALUEEN.

HÄN ANOI LUPAA SILLOISELTA NIMISMIEHELTÄ JA VETOSI KAHVILAN OTOLLISEEN SIJAINTIIN. PITKÄN JA VAIVALLOISEN SUOSTUTTELUN JÄLKEEN HÄN SAIKIN LUVAN JA WILHELMIINAAN SAATIIN MÄNTÄN ENSIMMÄINEN TERASSI. NIMISMIES OIVALSII, ETTÄ VOISI OLLA HYVÄ IDEA, ETTÄ MÄNTTÄÄN SAATAISIIN KAHVILA, JOSSA ON TERASSI. SILTTI HÄN VANNOTTI, ETTEI KUKAAN TULE IKINÄ MYYMÄÄN OLUTTA ULOS. VAAN MITEN KÄVIKÄÄN! VUODEN TAI PARIN PÄÄSTÄ MYÖS PAIKALLINEN RAVINTOLA SAI LUVAT TAR

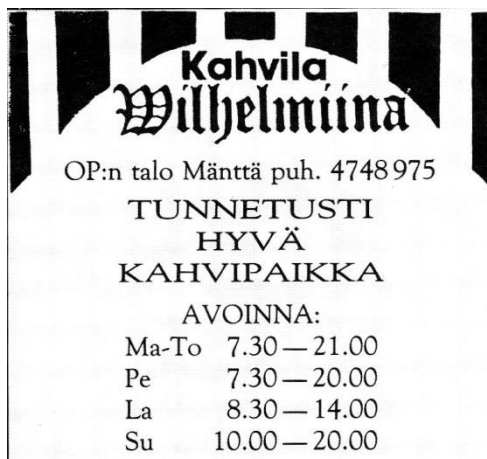
JOILLA ULOS, MUTTA TÄMÄ TAPAHTUI VASTA NIMISMIEHEN
VAIHDUTTUA. TERTUN MUKAAN ULOS TARJOILU OLI ALUKSI
HYVIN TARKKAA JA ALUEEN TULI OLLA AIDATTU. LUPA UL-
KOTARJOILUUN SAATIIN UUTEEN WILHELMIINAAN, MUTTEI
VANHAAN.

ENTISAJAN KAHVILAEELÄMÄÄ

TERTUN MUKAAN NYKYINEN KAHVILAEELÄMÄ POIKKEAA ENTI-
SESTÄ HYVIN PALJON. ENNEN IHMISET MENIVÄT TÖISTÄ
KOTIIN SYÖMÄÄN JA KOKOONTUIVAT SEN JÄLKEEN ILLAKSI
YHTEISEEN OLOHUONEESEEN, KAHVILA WILHELMIINAAN. JO-
KA ILTA KAHVILA OLI AIVAN TÄYNNÄ. KOSKA EI OLLUT
NYKYISEN KALTAISTA SOSIAALISTA MEDIAA, IHMISET KO-
KOONTUIVAT KAHVILAAN VAIHTAMAAN KUULUMISIA. TILANNE
MUUTTUI RADIKAALISTI, KUN ALETTIIN AVATA ENSIMMÄI-
SIÄ VIDEOVUOKRAAMOITA JA IHMISTEN VAPAA-AJAN KÄYTTÖ
ALKOI MUUTTUA.

AAMUISIN ENSIN TULIVAT OPISKELIJAT, JOTKA KÄVIVÄT
KAHVILLA ENNEN KOULUUN MENOA. TÄMÄN JÄLKEEN TULIVAT
VAKIOASIAKKAAT. KAHVILLA JA TUPAKALLA KÄYTIIN ENNEN
TÖIHIN MENOA. KELLO YHDEKSÄN KAHVITAUKO OLI AINA
HYVIN KIIREINEN JA JONOA OLI USEIN ULOS ASTI. NY-
KYISILLÄ AAMUILLA ON SAMANLAINEN KAAVA, MUTTA NE
OVAT RAUHALLISEMPIA.

KAHVILA OLI MYÖS AUKI YMPÄRI VUODEN. AUKIOLOAJAT OLIVAT PITKÄT, AIKAISESTA AAMUSTA MYÖHÄÄN ILTAAN JA KAHVILA OLI SULJETTU VAIN JOULUNA JA JUHANNUKSENA, KAKSI PÄIVÄÄ VUODESTA.

KMV -LEHTI

1990-LUVUN HAASTEITA

1990-LUVUN LAMA VAIKUTTI KAHVILAN ELÄMÄÄN JA SE OLI TODELLA RANKKAA AIKAA. VUONNA 1994 KMV -LEHDESSÄ OLLEESSA ARTIKKELISSA WILHELMIINASTA KERROTAAN KAHVILAN ELÄMÄSTÄ SEURAAVASTI. "KAIKENIKÄISIÄ KÄY, LAIDASTA LAITAN. VAIKKA KYLLÄ LAMA ON NÄKYNYT, SAMOIN SE, ETTÄ VÄKEÄ ON MUUTTANUT MÄNTÄSTÄ POIS." NÄIHIN AIKoiHIN RAILI ILMOITTI HALUAVANSA LOPETTA OMAN TYÖNSÄ KAHVILASSA. TERTUN MOLEMMAT TYTTÄRET OLIVAT PIENESTÄ ASTI TYÖSKENNELLEET KAHVILASSA, JOTEN RAILIN TILALLE KYSYTTIIN JATKAMAAN MAILISTA, JOKA ALKOI PYÖRITTÄÄ KAHVILAA ÄITINSÄ KANSSA. ILMAN TÄTÄ KAHVILATOIMINTA OLISI LUULTAVASTI LOPPUNUT.

SUKUPOLVEN VAIHDOS

SUKUPOLVEN VAIHDOS TAPAHTUI VUONNA 2003 JA MAILIS
ALKOI HOITAA KAHVILAA. HÄNELLE OLI ALUSTA ASTI SEL-
VÄÄ, ETTÄ TOIMINTAA TULLAAN KASVATTAMAAN JA ETTÄ
KASVUA YRITETTÄISIIN HAKEA MYÖS MUUALLE. TÄMÄ TAR-
KOITTI, ETTÄ HENKILÖKUNNASTA TULI ULKOPUOLISTA,
TOISIN KUIN TERTUN AIKANA. VAIHDOS SUJUI LUONNOLLI-
SESTI JA MYÖS KAHVILA UUDISTETTIIN.

Sukupolvi vaihtui Kahvila Wilhelmiinassa

KMV-lehti

Mäntän vanhimpiin kahviloihin kuuluva Wilhelmiina jatkaa toimintaansa uudistuneena ja uusin voimin. **Terttu Vakkila** ja **Raili Idänheimo** perustivat yrityksen jo 26 vuotta sitten. Terttu Vakkila veti sitä aina keväällä tapahtuneeseen sukupolvenvaihdokseen saakka, jolloin hänen tyttärensä **Mailis Vakkila-**

Hlavacek otti yrityksen ohjat käsiinsä toisen polven yrittäjänä.

"Olemme remontoineet kahvilaa vähitellen. Ilmastointia on parannettu, ja asiakkaille saatiin tilajärjestelyillä entistä enemmän paikkoja", hän kertoi.

Kahvilan tuotevalikoimaan ovat uutuutena tulleet mun muassa erikoiskahvit.

"Niitä ovat tilanneet etenkin turistit ja muualta

tulleet opiskelijat, mutta vähitellen myös paikkakuntalaiset ovat ne löytäneet."

Wilhelmiinassa leivotaan ja paistetaan edelleen joka päivä, ja leivonnaisia voi ostaa myös mukaansa.

Kaltilassa Kuoreveden rannalla asuva Mailis Vakkila-Hlavacek on varsinaiselta koulutukseltaan agrobiologi. Hän on kuitenkin työskennellyt Wilhelmiinassa nuoresta pitäen äitinsä apu-

na ja lähti nyt jatkamaan yrittäjänä.

"Teen kahvilan pidon ohella edelleen jonkin verran maatalouteen liittyviä töitä. Tähän tarjoaa mahdollisuuden ennen muuta se, että kahvilan pitkäaikainen, kullannarvoinen työntekijä **Eeva-Liisa Temonen** jatkaa edelleen Wilhelmiinassa", Mailis kertoi.

Mailis Vakkila-Hlavacek (oik.) jatkaa toisen polven yrittäjänä Kahvila Wilhelmiinan pitäjänä, ja seuraavakin sukupolvi on Aleksanteri-pojan myötä jo varttumassa. Hänen lisäksi kahvilassa työskentelevät edelleen Eeva-Liisa Temonen ja Emma Salonen.

KMV - LEHTI

SUURIMMAT MUUTOKSET

KAHVILA WILHELMIINA ON AINA OLLUT AJAN TASALLA JA MUUTTUNUT AIKOJEN SAATOSSA, MUTTA KAKSI MUUTOSTA EROTTUU SELVÄSTI SEN PITKÄSTÄ HISTORIASTA. YKSI NIISTÄ OLI EUROJEN TULO. MARKKOJEN VAIHTUMINEN EUROIKSI VUODEN 2002 ALUSSA OLI ALUKSI VAIKEAN KULLOISTA JA SE OLIKIN OMANLAISENSA PROSESSI. PANKKIIN PITI VARATA AIKA, JOTTA PÄÄSI VAIHTAMAAN MARKKOJA EUROIKSI MYYNTIÄ VARTEN. MYÖS HINNASTO TULI LASKEA UUDEN VALUUTAN MUKAISEKSI. ÖNNEKSI PANKKI JÄRJESTI TILAISUUDEN, JOSSA YRITTÄJÄT PÄÄSIVÄT TUTUSTUMAAN UUSIIN RAHOIHIN. PIKKU HILJAA EUROON ALETTIIN TOTTUA JA HOMMA ALKOI SUJUA.

TOINEN SUURI MUUTOS OLI KAHVILAN MUUTTUMINEN SAVUTTOMAKSI. VUONNA 1994 KIRJOITETUSSA KVV – LEHDEN SAVUTTOMUUSARTIKKELISSA WILHELMIINASSA EPÄILTIIN, ETTÄ ASIAKASKUNTA ALKAISI HARVETA, JOS TUPAKOINTIA ALETTAISIIIN RAJOITTA. LEHTIJUTUSSA OLLEISTA VIIDESTÄ MÄNTÄN KAHVILASTA TUOLLOIN SAVUTTOMIA OLI VAIN KAKSI. VANHAN TAVAN MUKAAN ASIAKKAAT POLTTIVAT SISÄLLÄ ALUSTA ASTI. ENNEN SAVUTTOMUUTTA TISKIN LÄHELLÄ OLEVAT PÖYDÄT MUUTETTIIN SAVUTTOMIKSI, KOSKA OSA ASIAKKAISTA NIIN TOIVOI.

VUONNA 2007 ENSIMMÄINEN KESÄKUUTA ASIAAN TULI LAKI-
MUUTOS JA KAHVILASSA TUPAKOINTI MUUTTUI KIELLETYK-
SI. WILHELMIINASSA TEHTIIN REMONTTI JA PAIKKA MUU-
TETTIIN SAVUTTOMAKSI JO ENNEN LAIN VOIMAAN ASTUMIS-
TA. TÄMÄ OLI HYVÄ AIKA UUDISTAA KAHVILAA, SILLÄ SEN
UUDISTAMINEN USEIN NÄIN PIENELLÄ PAIKKAKUNNALLA ON
HANKALAA. PINNAT MAALATTIIN JA LATTIA VAIHDETTIIN
JA ASIAKKAAT SAIVAT TUPAKOIDA VAIN TERASSILLA. TÄMÄ
VAIKUTTI SUURESTI KAHVILAN VIIHTYVYYTEEN SEKÄ ASI-
AKKAIDEN ETTÄ TYÖNTEKIJÖIDEN KANNALTA. JATKUVASTA
TUPAKANSAVUSTA JA TUHKASTA AIHEUTUI PALJON SIIVOT-
TAVAA, JOTEN SAVUTTOMUUS MYÖS HELPOTTI KAHVILAN AR-
KEA.

VAIKKA SAVUTTOMUUS KARSI TUPAKOIVIA ASIAKKAITA,
KARSI MYÖS SALISSA LEIJAILEVA SAVU TUPAKOIMATTOMIA
ASIAKKAITA. TOISAALTA TUPAKOINNIN AIKA OLI MYÖS SO-
SIAALISEMPAA JA MONET ISTUIVAT SAMAN PÖYDÄN ÄÄREEN
VAIHTAMAAN KUULUMISIA. SAVUTTOMUUDEN JÄLKEEN TILAN-
NE KUITENKIN TASAANTUI MELKO NOPEASTI JA ARKI JAT-
KUI ENNALLAAN.

SAVUTTOMUUDEN MYÖTÄ OLI HELPPO UUDISTAA KOKO KAHVI-
LA, SILLÄ MAILIKSEN MUKAAN OLI HYVIN VAIKEA LÄHTEÄ
KEHITTÄMÄÄN ETEENPÄIN KAHVILAA, JOSSA TUPAKOITIIN.
KAHVILAN ULKONÄÖN LISÄKSI UUSITTIIN MYÖS TUOTTEET,
SILLÄ UUSIA TUOTTEITA OLI HANKALAMPI TUODA MYYNTIIN

TUPAKOINNIN AIKANA. KAHVILA OLI AIVAN UUDESSA TILANTEESSA SAVUTTOMUUDEN SAAVUTTUA. ASIAKKAAT OLIVAT TOTTUNEET KÄYMÄÄN PIKAISESTI KAHVILLA JA KERTAOSTOS OLI TUOLLOIN PIENI. TUPAKKALAIN MUUTOKSEN JÄLKEEN OLI ISO TARVE SAADA UUSIA ASIAKKAITA JA NOSTETTUA KESKIOSTOSTA. PIENI MUUTOS LAISSA, OLI SUURI MUUTOS WILHELMIINASSA.

KMV -LEHTI 1.9.2006

PULLANTUOKSUINEN VASTAANOTTO

KOSKA MAILIS JA HÄNEN MIEHENSÄ DANIEL HLAVACEK OVAT PYÖRITTÄNEET HOTELLI ALEXANDERIA VUODESTA 2004 JA MÄNTÄN KESÄHOTELLIA KESÄSTÄ 2005 ETEENPÄIN, HOIDETTIIN MOLEMPIEN HOTELLIEN VASTAANOTTO WILHELMIINAAN, SILLÄ HOTELLEILLA EI OLLUT YMPÄRIVUOROKAUTISTA ASIAKASPALVELUA JA KAHVILAN AUKIOLOAJAT OLIVAT LAAJAT. ÄLUKSI VARAUKSET KERÄTTIIN PÄIVÄKIRJAAN, MUTTA

SITTEN KAHVILAAN TUOTIIN TIETOKONE JA SE MUUTTUI NYKYAIKAISEMMAKSI. KESÄKUUSSA 2012 HOTELLIN ALAKER-
 TAAN AVATTIIN OMA VASTAANOTTO JA KAHVILA, JA VAS-
 TAANOTTO SAATIIN SIIRRETTYÄ SINNE. TUOHON ASTI WIL-
 HELMIINA PALVELI MYÖS HOTELLIN ASIAKKAITA JA TÄTÄ
 AIKAA KERTYI 8,5 VUOTTA. KESÄHOTELLIN VASTAANOTTO
 HALUTTIIN SÄILYTTÄÄ WILHELMIINASSA, SILLÄ SE SI-
 JAITSEE AIVAN KESÄHOTELLIN VIERESSÄ.

TUOTTEET

WILHELMIINAN TUOTTEET OVAT MUUTTUNEET JA VAIHTUNEET
 VUOSIEN VARRELLA MONEEN KERTAAN, MUTTA TARJONNAN
 POHJA ON PYSYNYT LÄHES SAMANA; AINA ON OLLUT KAHVIN
 LISÄKSI LEIPÄÄ, PULLAA JA MUNKKEJA. VAKIOTUOTTEENA
 OVAT PYSYNEET MYÖS WIENERIT JA JÄÄTELÖANNOKSET.
 TERTUN MUKAAN KAHVIA ON MYYTY AINA PALJON JA JOPA
 TUKKU ON PALKINNUKSEKSI KAHVILAN KAHVIN SUURESTA MENE-
 KISTÄ. ERIKOISKAHVIT KUTEN ESPRESSO JA CAPPUCINO
 TULIVAT MYYNTIIN SUKUPOLVEN VAIHTUESSA JA NE OVAT
 ETENKIN TURISTIEN SUOSIOSSA.

ENNEN TUOTTEITA TULI PALJON VALMIIKSI PAISTETTUINA
 LEIPOMOISTA, MUTTA NYKYÄÄN NEKIN PAISTETAAN KAHVI-
 LASSA. SÄMPYLÄT, PIKKULEIVÄT, PULLAT JA MUNKIT ON
 JO MONTA VUOTTA LEIVOTTU ITSE JA NE TARJOILLAAN JO

KA PÄIVÄ TUOREINA KUTEN MUUTKIN TUOTTEET. NIISTÄ ONKIN MUODOSTUNUT SUOSIKKITUOTTEET, JOIDEN TAKIA MONI KÄY JUURI WILHELMIINASSA. ASIAKKAAT TUNTUVAT NYKYÄÄN ARVOSTAVAN ITSE TEHTYJÄ TUOTTEITA TODELLA PALJON.

LOUNAITA MYYTIIN ALUKSI VAIN KESÄISIN JA KOKEILUSSA OLIKIN ERILAISIA VAIHTOEHTOJA KEITOISTA UUNIPERU-NOIHIN. SUOSIKEIKSI NOUSSEET PASTA-, PANINI- JA SA-LAATTIANNOKSET PÄÄTETTIIN KUITENKIN JÄTTÄÄ TARJONTAAN JA NIITÄ ON TARJOTTU NYT JO MONTA VUOTTA. RUNSAAN KYSYNNÄN TAKIA KAHVILASSA ON MYÖS TARJOILTU OLUTTA JA SIIDERIÄ JOITAKIN VUOSIA, MUTTA NE JÄIVÄT POIS TARJONNASTA SUKUPOLVENVAIHDOKSEN YHTEYDESSÄ.

TERASSI ON AINA VETÄNYT KESÄISIN KAHVILAAN PALJON ASIAKKAITA NAUTTIMAAN HERKUISTA JA AURINGOSTA. TUOLLOIN MENEÄ AINA PALJON LOUNAITA, JÄÄTELÖÄ JA VIRVOITUSJUOMIA MUIDEN TUOTTEIDEN OHESSA. SUURIMPIA RUUHKIA ON KUITENKIN RAUHOITTANUT YRITYKSEN JÄÄTELÖKIOSKI, JOKA SIJAITSEE AIVAN LÄHELLÄ KAHVILAA JA PALVELEE JÄÄTELÖN YSTÄVIÄ LAAJEMMALLA JÄÄTELÖTARJONNALLAAN.

KAHVILAN KOKOON NÄHDEN TARJONTA ON MELKO SUURI JA SE PALVELEE MONIA MAKUAISTEJA. MYÖS RUOKA-ALLERGIAT ON OTETTU HUOMIOON. MONET VALTAKUNNALLISET

KAMPANJAT NÄKYVÄT MYÖS WILHELMIINAN TARJONNASSA ERILAISINA TARJOUKSINA JA NE VAIHTUVATKIN HYVIN USEIN. NÄMÄ OVAT TUONEET KAUPUNKILAISUUTTA KAHVILAN ARKEEN.

MAINOSTUS

KAHVILAA MAINOSTETTIIN ALUKSI PAIKALLISLEHDESSÄ SILLOIN TÄLLÖIN. TÄMÄN LISÄKSI MAINOSTEKSTIT OLI MAALATTU TERTUN YHÄ OMISTAMAAN KUPLAVOLKKARIIN SEKÄ PAIKALLISTEN KUSKIEN RALLIAUTOON. NYKYÄÄN MAINOKSIA ON JOKA VIIKKO JA KAHVILALLA ON OMAT SIVUT YRITYKSEN NETTISIVUSTOLLA. VANHOISSA LEHDISSÄ OLI KAHVILAN PIENIÄ MAINOKSIA JA JOULUISIN LÄHEKKÄIN SIJAITSEVAT YRITYKSET OLIVAT LAITTANEET LEHTEEN YHTEISEN JOULUMAINOKSEN TOIVOTTAEN ASIAKKAILLE HYVÄÄ JOULUA JA TULEVAA VUOTTA.

KMV -LEHTI 24.12.1985

VAIKKA KAHVILAA EI OLE AINA MAINOSTETTU NIIN PALJON KUIN NYKYÄÄN, ON MAINOKSISSA ALUSTA ASTI SÄILYNYT LAUSE "TUNNETUSTI HYVÄ KAHVIPAikka". MIELESTÄNI SE KUVAA HYVIN KAHVILAN MAINETTA JA KUINKA SE ON SÄILYNYT SUOSIKKINA KAIKKIEN NÄIDEN VUOSIEN LÄPI.

KMV -LEHTI

KAHVILA WILHELMIINALLA ON POIKKEUKSELLISEN HYVÄ TUNNETTAVUUS VERRATTUNA SAMANLAISIIN KAHVILOIHIN VASTAAVANKOKOISILLA PAIKKAKUNNILLA. VARMASTI KAIKKI PAIKKAKUNTALAISET JA TODELLA MONI ULKOPAIKKAKUNTALAINEN TIETÄÄ, MIKÄ WILHELMIINA ON JA SE YHDISTETTÄÄNKIN AINA MÄNTTÄÄN. KAHVILASTA ON MUODOSTUNUT TÄRKEÄ OSA KAUPUNGIN KATUKUVAA JA MAILIKSEN MUKAAN, WILHELMIINA ON OLLUT OSANA LUOMASSA PAIKKAKUNTAMME VAHVAA KAHVILAKULTTUURIA.

KAHVILAN SYDÄN

KAHVILASSA KÄY VIELÄ NYKYÄÄNKIN ASIAKAITA, JOTKA OVAT PERÄISIN ALKUPERÄISESTÄ WILHELMIINASTA. VAIKKA VÄLILLÄ ONKIN OLLUT RANKKAA, ON TERTTU AINA PITÄNYT TYÖSTÄÄN KAHVILASSA, SILLÄ JOKAINEN PÄIVÄ ON ERI-LAINEN JA ASIAKKAAT OVAT OIKEA TYÖN SUOLA. VIELÄ NYKYÄÄNKIN TERTTU TYÖSKENTELEE KAHVILASSA JA HÄN ON TÖISSÄ JOKA SUNNUNTAI. MONET ASIAKKAAT KÄYVÄTKIN KAHVILLA PYHÄISIN IHAN VAIN TERTUN TAKIA.

TERTUN SUURI TYÖ KAHVILAN ETEEN NÄKY Y SEKÄ KAHVILASSA, ETTÄ SEN ASIAKKAISSA JA MAINEESSA. OLEN HUOMANNUT, ETTÄ TERTTU ON JÄÄNYT MONIEN ASIAKKAIDEN SYDÄMIIN, JA TODELLA USEIN KAUEMPAKIN TULEVAT ASIAKKAAT KYSELEVÄT HÄNEN KUULUMISIAAN. TERTULLA ONKIN ULLAKOLLA ISO ARKULLINEN POSTIKORTTEJA, JOITA ASIAKKAAT OVAT LÄHETTÄNEET MAAILMAN JOKA KOLKASTA. JA NÄITÄ KORTTEJA SAAPUU KAHVILAAN VIELÄ NYKYÄÄNKIN!

WILIS NYKYÄÄN JA TULEVAISUUDESSA

KAHVILA WILHELMIINA TUNNETAAN NYKYISIN PAIKKAKUNTA-
LAISTEN KESKEN WILIKSENÄ. LEHTITARJONTAA KÄYTETÄÄN
TODELLA PALJON JA LEHTIEN LUKEMISEEN KULUU ASIAK-
KAILTA ENEMMÄN AIKAA KUIN ENNEN. TÄMÄ JOHTUU LUUL-
TAVASTI SAVUTTOMUUDESTA.

KAHVILA ON AINA OLLUT AJAN HERMOLLA JA ASIOIDEN
EDELLÄKÄVIJÄNÄ, ESIMERKIKSI TERASSIN KANSSA. MYÖS
MONIEN TUOTTEIDEN KANSSA OLLAAN OLTU AIKAA EDELLÄ
JA NIITÄ ON OTETTU MYYNTIIN ENNEN NIIDEN SUOSION JA
LEVIKIN KASVAMISTA. KAHVILA ON MUUTTUNUT MAAILMAN
MUKANA.

LIIKEIDEEA MUUTETTIIN, KUN TUPAKKALAKIIN TULI MUU-
TOS. ON VAATINUT HYVIN PALJON TYÖTÄ, ETTÄ KAHVILAS-
TA ON TULLUT NYKYISENLAINEN. VAIKKA REMONTISTA ON
JO MONTA VUOTTA AIKAA, HÄMMÄSTELEVÄT IHMISET YHÄ
PAIKAN ULKOMUOTOA, KOSKA MUUTOS REMONTIN AIKANA OLI
NIIN SUURI. KAHVILAN NÄKYMINEN KATUKUVASSA ON VAA-
TINUT PALJON TYÖTÄ JA KÄRSIVÄLLISYYTTÄ JA SE VAATII
NIITÄ VIELÄKIN. TÄMÄN AVULLA WILHELMIINA TULEE PY-
SYMÄÄN OSANA MÄNTÄN KATUKUVAA. NÄILLÄ EVÄILLÄ MEIL-
LÄ KAIKILLA TULEE TULEVAISUUDESSAKIN OLEMAAN PAIK-
KA, JOSTA SAA TAATUSTI HYVÄÄ KAHVIA.